

Derdest Belgeseli: "İçerideki 28 Şubat"

Erkam Kuşçu

Derdest Belgeseli: "İçerideki 28 Şubat"

Belgesel, yönetmen Kevser Çakır Demir'in ikinci filmi, ilk filmi ise Üna Odaları belgeseliydi. Her iki belgesel de birçok mağduriyetin hiç anlatılmamış hikâyelerini içerisinde barındırıyor. Türkiye'de dünya nazaran artık daha elverişli imkânlar olsa dahi bu tür projeleri gerçekleştirmenin zorlukları ortada iken ikisi de Türkiye'li Müslümanlar açısından "kanayan yaralar" olarak olduğu yerde duran bu iki mevzu ile ilgili gösterilen gayretin takdire şayan olduğu açık...

Erkam KUŞÇU

86

Türkiye'deki adalet sistemi temelli "hukuksuzlukları"; darbe süreçleri, ekonomik krizler, toplumsal ve siyasal krizler eşliğinde değerlendirmek meselenin odak noktasını anlamamız açısından önemli veriler sunabilir. Farklı ideolojik görüşlere sahip kimselerin hukuksuz yargılama süreçleri sonucunda yaşadıkları mağduriyetler özellikle 12 Eylül referandum sürecinde gündeme gelmişti. Ancak "öz yurdunda garip, öz vatanında parya" muamelesi gören Müslüman kimlikli insanların mağduriyetleri ne yazık ki gündeme getirilmedi ve yalnut görmekten geldi. Boylesi bir vasatta son derece samimi bir belgesel-film çalışmasının geçtiğimiz ay gösterimi gerçekleştirildi. Yönetmenliğini Kevser Çakır Demir'in, metin yazarlığını Yılmaz Çakır'ın gerçekleştirdiği Derdest Belgeseli çeşitli davalar-dan hüküm sürmekte olan Müslüman tutsakların hikâyesini anlatıyor...

Belgesel, yönetmen Kevser Çakır Demir'in ikinci filmi, ilk

filmli ise Üna Odaları belgeseliydi. Her iki belgesel de birçok mağduriyetin hiç anlatılmamış hikâyelerini içerisinde barındırıyor. Türkiye'de dünya nazaran artık daha elverişli imkânlar olsa dahi bu tür projeleri gerçekleştirmenin zorlukları ortada iken ikisi de Türkiye'li Müslümanlar açısından "kanayan yaralar" olarak olduğu yerde duran bu iki mevzu ile ilgili gösterilen gayretin takdire şayan olduğu açık...

"Kapanan Dosyalar, Kapanmayan Yaralar"

"Gençliğimi umuda çevirdim, Anama gidin söyleyin

Oğlum kardelenlerin açtığı yere gitti

Özlemlerim, umudum, hasretim bende

Yüreğimi evde bıraktım, saklasın onu

İdam dediğin ne ki

Allah kısmet ederse çıkarım belki..." Atavi Osman Erdemir

Hukuksuz yargılama... Başlı başına saçma bir duruma işaret eden bu tamlama adaleti sağ-

lamakla yükümlü olanların yapıp ettikleri haksızlıklardan dolayı ömürlerini ve ailelerini bedel olarak ödeyen insanların hikâyesinin başlangıcı aslında. Hapiste olmak, tutsaklık insan psikolojisi açısından izahı dahi zor bir durum olabilir. Hele ki haksız yere yani "hukuksuzluk" sonucunda böyle bir bedel ödemek... Birisi televizyon tamircisi birisi şoför veya öğrenci bu insanlardan bazıların hayatının yarısı "içeride" geçti. Üstelik birçok tam olarak orada neden bulunduğunu bile bilmeden bu durumu yaşamak zorunda kaldı, kalıyor.

Hapsolmanın ne demek olduğunu ancak gerçekten hapsedildiğimizde anlayabiliriz herhalde. Nefes alamamak gibi bir şey olsa gerek çünkü sebebini ve ne zaman biteceğini bilemediğin bir mağduriyeti her an her saniye yaşamak bunu kendine ömür edinmek, anlatılması dahi güç bir şey. Bir de dışarıda olup içeridekinin yakını olmak durumu var. Oğlunu işkenceye, demir parmaklıkların ardına yollayan annele, evlilik hazırlıkları yapan nişanlılar veyabut son isteği olmadan önce oğlunu görmek olan babalar... Hapis hayatı bir bakıma onlar içinde devam ediyor. Yönetmen Kevser Ç. Demir, "28 Şubat döneminden içeride hala 600'ün üzerinde insan var. Bunların 300'ünden fazlası ağırlaştırılmış müebbet almış. Uzun süre yatıktan sonra yeni yeni çıkarılır da var. Bu insanların arasında tefsir dersi yaptıkları için içeri alınanlar, devleti yüklemek için örgüt kurmakla suçlanımlar var. 28 Şubat döneminden mağduriyetler bir şekilde giderilmeye çalışılıyor ama içeride olanlar için bir şey yapılmıyor.

Bugün darbecilerin yargılandığı bir dönemdeyiz ve buna rağmen içeride yatanlar halen yeniden yargılanmıyor." diyerek bu yaralara çare olmak adına bu belgeselin yapıldığını ifade etmiş. İlk olması açısından çok önemli olan bu belgeselin farkındalığı artırması ya da en azından dikkatleri bu konuya üzerine çekmeye çalışması dahi çok önemli. Zira bu konuda en büyük sessizlik ne yazık ki Müslümanlara ait... Metnin yazarı Yılmaz Çakar'da röportajların toplandığı kitabın takdim yazısında şunları belirtmiş: "Aslında bir yönüyle bu çalışma yıllardır beton duvarlar arasındadır. Adeta sükkut suikastına uğratılmaya, sesleri bastırılmaya çalışılan Müslüman tutsakların unutulmadığına, unutulmayacağına dair de bir haykırıdır. Konusunu kirliliği, zalim uygulamalarıyla bu ülkenin hafızasına kazınmış bir hukuksuzluk cenderesinin devam edegelen mağduriyetleri oluşturmaktadır. 28 Şubat adı verilen postmodern darbe sürecinin hukuku, manevi, haklarını, özgürlüklerimizi bir silindiri gibi ezmesinin üzerinden geçen buca yıldan sonra bile yarımın hala kanamaya devam ettiğini hatırlamak üzere hazırlanmıştır."

"Müslüman Tutsaklara Özgürlük"

Derdest Belgeseli yukarıda az da olsa değindiğimiz "dikmeyen acılan" elinden geldiği kadar dindirmeye gayret eden, Müslümanları duyarlılık göstermeye ve kardeşlerine sahip çıkma-ya çağıran samimi bir çalışma olmuş. Belgeselin 38 dakikalık süresi ne yazık ki tam olarak derdini anlatmasına imkân tanımamış ama bundan sonrası için yapılacak çalışmalara kılavuzluk ede-

cek olması bile yeterli. Belgeselin metnin yazarlığını da yapan Yılmaz Çakar tarafından derlenen röportajlar da kitaplaştırılmış ve Ekin Yayınları tarafından basılmış. Bu esende bu kimselerin yaşadıkları mağduriyetleri anlatamamız açısından önemine karşın gerçekten derli toplu bir çalışma sunmuyor. Tutsakların avukatları ve yakınları ile yapılan röportajlar yapılan zulmün nereklere vardığını görmemiz için gerçekten önemli. Ailelerin biraz trajikte olsa yargı sistemi ve ceza hukuku noktasında epeyce bilgili olduklarını gömmek şapırtıcı bir deneyim oluyor ama 22 yıldır oğlunu göremeyen Osman Erdemir'in babası Abdullah Erdemir, 23 yıldır hapis yatan Bülent Döğencinin eşi Bülent Döğenci, yakalandığında 20 yaşında olan Ahmet Şat'ın ablası Zeynep Durmaz ve diğerleri için bu durum biraz zorunluktan ileri geliyor. Senelerdir süregelen davalarda onlar ister istemez bu terimlere ve kavramlara oldukça aşina hale gelmişler.

Müslümanlar olarak sebepsiz yere içeride olan kardeşlerimiz için yapabileceğimiz şeylerin başında bu mevzuyla gündemleştirmek ve siyasilerin çözüm için harekete geçmesini sağlamaya

çalışmaktır. Bu adımda Müslüman tutsakların özgürlüğü için yapılan her şey önemlidir. Hele ki televizyonun, sinemanın kullanımı alanının bu kadar yaygınlaştığı bir zamanda bunu bir belgesel film ile gerçekleştirmek Müslümanlar için örnek oluşturması gereken bir husus zira bu konudaki eksikliğimiz de aşiktir. Bu tür çabaların yaygınlaştırılması ilklerin ne kadar erken gerçekleştirildiğiyle de yakından ilgili aslında. Bundan dolayı Müslümanlar olarak mağduriyetlerimizin giderilmesi noktasında medya, sinema alanlarında yapılan işlerin önemi çok daha önemli bir yerde duruyor. Derdest Belgeseli'nin sinematografik açıdan veya içerik ile ilgili hususlardan ziyade önemli ve değerli olmasının sağlayan da zaten bu. Çünkü Osman ağabeyin babası Abdullah amca baba oğlunun o mendivenlerden çıkıp geleceği günü bekliyor. "son nefesinde Osman'ın yanımda olmasını istiyorum. Artık bu kadar yaşa geldim ben. 22 seneden beri peşindeyim. Bir gün acıglenmedim. ...Osman namussuzluk yapmadı, hırsızlık yapmadı. Bizim atlatmıza bir teke getirmede..."